

resztárok északi faláról készült egy profilrajz. Az árok északnyugati sarkában napvilágra került egy koponya-csont darabja 35 cm mélyről. Észlelhető volt a metszet-falon a megbolygatott földrétegek, korom és faszén (több helyen is), ezek megléte igazolja talán a hagyományt a szarkofággal kapcsolatban.

Vizsgálat alá esett továbbá két félkör alakú kőépítmény a terület déli részén: amit a 19. századbéli földművesek korsó, szerszámos zugaként határoztunk meg.

Végül is a talált tegulák mosása, fényképezése után azokat a darabokat, amelyeken bekarcolás vagy állat lábnyoma volt látható, átvette a Polgármesteri Hivatal, a többi pedig visszatemettük a csőszkunyhónál.

Az árkok betemetését kubikusok végezték el a polgármester felügyelete alatt. Az utolsó hét terepbejárásról külön beszámoló készült.

Az ásatási csoport munkájában részt vettek: Ottó Prohászka fényképész és manager, Patrick Prohászka terepkutatás, térkép-kiértékelés (felszíni leletek és adatok gyűjtése), valamint 20 egyetemi hallgató a Göteborgi Egyetemről.

DR. MARIANNE PROHÁSZKA – DR. KOCSIS LÁSZLÓ

247. Pincehely, Bogát-tanya

(Tolna megye) Rő, Á

Pincehely község görbői részétől északra, a Kapos-völgyében található dombokon, az ún. Bogát-tanya szomszédságában egy római kori telep és egy Árpád-kori falu területét jártuk be. Utóbbi lelőhelyről az elmúlt években egy bordázott S-végű karika is előkerült.

ÓDOR JÁNOS GÁBOR

248. Polgár, Kenderföld

(Hajdú-Bihar megye) U, R, B, Sza, A, Á

A leletmentő feltárássra a hajdúnánási országúttól ÉNy-ra került sor. A lelőhely a kenderföldi bronzkori telltől nagyjából D-É-i irányban hosszan elhúzódó kb. 25–30 m széles, kiemelkedő löszháton, illetve annak két oldalán lévő, mélyebben fekvő területekre terjed ki. A Kenderföldön egy 60 m széles és kb. 100–120 m hosszú, ÉNy-DK-i irányú szelvény kimérése történt meg 1999 júniusában, mely ezt a löszhátat metszi. A felszínt csupán 40 m szélességben nyitottuk meg, mivel a szelvény mindkét oldalán 10–10 m széles sávra került a leszedett föld. A leletmentő munkát nehezítette a sárga altalajba is bemélyedő, talajlazítás, vagy mélyszántás okozta, sötét színű bolygatott csíkok. Erre az eredeti talajszinthez képest helyenként 80–90 cm mély talajlazításra még 1945 előtt kerülhetett sor, amikor a földterület még az egri káptalan tulajdonát képezte.

A nánási országút túloldalán is kinyitottunk egy kb. 15–20 × 50 m-es felületet, ahol a felszíni jelekből ítélve várhatóan császár kori település és népvándorlás kori (?) sírok találhatók, de ezen a részen nem került sor feltárássra.

Az előkészítő munkálatok során a szelvényre rákerült egy É-D-i tájolású 20 × 20-as négyzetháló, mely a WC és WD 100 × 100-as négyzethálóba illeszkedett bele.

Az ásatásra 1999. július 5. és október 8. között került sor. Az ásatás vezetői a Déri Múzeum részéről Dani János, az ELTE Régészettudományi Intézete részéről Szabó Gábor voltak. Az ásatás szakmai felügyeletét dr. Sz. Máthé Márta látta el (Déri Múzeum).

A feltárás alatt 12–15 ásatási segédmunkással és 2–5 egyetemi hallgatóval dolgoztunk. Az ásatás lebonyolításában Kriveczy Béla régész és Sebők Katalin, Kóvár Dorottya, valamint Szabó László végzős hallgatók nyújtottak segítséget.

Ez alatt a 3 hónap alatt kb. 2300–2400 m²-en 336 objektumot bontottunk ki, melyeken belül 437 sztratiográfiai egységet különítettünk el. Ez a teljes feltárandó terület kb. 40–45 százalékát teszi ki; a feltárt objektumok számát és intenzitását tekintve viszont a humuszolás során előbukkant régészeti jelenségeknek kb. 65–70 százalékát már feltártuk. Ez az ellentmondás abból adódik, hogy idén a lelőhely közepén lévő, régészetileg legintenzívebb, magasabban fekvő részt tártuk fel.

A leletmentés során a következő korszakok leletanyagát sikerült feltárni:

Középső neolitikum vége (késői Alföldi vonaldíszes kultúra, Bükki-, Szakálhádi-, Szilmei-elemekkel): településjelenségek (gödrök, kutak, áldozati kutak, cölöpszervezetű építmények) és zsugorított csontvázas sírok (7 db). Tájolásuk általában: Ny-K-i vagy K-Ny-i.

Középső rézkor (Bodrogheresztúri kultúra): hulladékgödör? ép tejesköcsöggel.

Kora bronzkor (Nyírség kultúra): néhány hulladékgödör.

Középső bronzkor (Füzesabonyi kultúra): A löszhátat elfoglalta a középső bronzkori tell lakóinak temetője. Eddig 80 sírt sikerült feltárnunk, ebből 6 erősen bolygatott volt (vagy csak a csaknem üres sírgödört sikerült feltárni, vagy az eke által széthúzott vázcsontokat, esetleg néhány edénytöredékkel). A temető nyilvánvalóan a szelvény mindkét oldalán tovább folytatódik. A férfiakat jobb, a nőket bal oldalukon enyhén zsugorított helyzetben fektették a sírba. A férfiakat D-É-i, DDK-ÉÉNy-i, esetleg DK-ÉNy-i; a nőket ellenben É-D-i, ÉÉNy-DDK-i, néha ÉNy-DK-i irányban tájolták. A rítus csaknem kizárólag csontvázas volt, egy esetben (234. obj.-292. str.) figyeltünk meg szórthamvas temetkezést.

Három jelképes sírt tártunk fel (42. obj.-47. str.; 307. obj.-377. str.; 310. obj.-381. str.-?, bolygatott), melyekben csak mellékletek voltak, és amik a településtől távol meghalt emberek sírjai lehettek. Gyakran megfigyelhető volt, hogy a halottat rönkfából kivájt koporsóba helyezve temették el. Mindössze egy-két melléklet nélküli sír volt, gyakran gazdag edény- és fémmellékleteket (bronz- és aranyékszerek és használati tárgyak, pl.: tűk, karteker-